

като открито се обявилъ противъ гръцкитѣ църковни книги, като далъ лично пръвъ примѣръ за това и замѣнилъ въ църквата, гдето служилъ „Св. Георги“, всичкото четене и пѣне да бжде на славянски и даже на новобългарски езикъ. Разбира се слѣпитѣ орждия на търновския владика, горно-орѣховски и търновски гъркомани, подинали цѣлъ походъ противъ реформатора даскалъ Ивана и настоявали да изгонятъ „еретика“ отъ града, но влиятелнитѣ тукашни търговци били на негова страна и го запазили.

По негова инициатива въ Гор.-Орѣховица сж били въведени желѣзни дъски за църковни камбани, нѣщо, което се запретявало до него време отъ турскитѣ власти. Въ недѣлни и празнични дни Момчиловъ следъ свършване на църковната служба не изпускалъ изъ предъ видъ случая и казвалъ по едно топло слово: насърчавалъ хората въ трудолюбие и давалъ личенъ примѣръ за това; поучавалъ ги да си прашатъ децата на школото, а тамъ, кждето е било удобно, подтиквалъ гражданитѣ въ пѣтя на ония борби, които създадоха отпосле въпроса за нашето духовно и политическо освобождение.

Презъ последнитѣ години на живота си Момчиловъ основалъ на свое име едно книжарско дружество, което имало за целъ да съчинява, превежда и издава учебници за училищата. Въ това направление Момчиловъ бележи голѣмъ успѣхъ. Почти въ цѣла северна България учебницитъ на Момчиловъ имали добъръ приемъ и били въведени въ училищата.

Иванъ Н. Момчиловъ е написалъ следнитѣ книги: 1. Очерки изъ древната история 2. Старо-българска граматика; 3. Сборникъ отъ образци за изучване на старо-българския езикъ; 4) Ново-българска граматика — най-капиталното му съчинение; 5. Букваръ; 6. Черковно четение; 7. Черковни молитви; 8. Землеописание; 9. Свещена история; 10. Началенъ прочетъ¹⁾ I-ва и II ра година); 11. Описание, на свещенитѣ мѣста въ Ерусалимъ; 12. Църко-

1) За да създаде отъ ученицитѣ си добри граждани и борци за свѣстяване на българския народъ, Момчиловъ гледалъ още отъ крѣхката възраст да всѣе въ сърцата на ученицитѣ си безкористие и народна гордостъ, — да ги подготви да обичатъ хубавото ни отечество повече отъ всичко на всѣта и да се жертвуватъ за неговото благо. Така въ втората частъ на неговия „Началенъ прочетъ“ стр. 69, четемъ: „Обичай отечеството си и никога да не пожелаешъ и предпочетешъ друго отечество отъ твоето: салтъ едно таквозъ пожелание счита се за начало на предателство. Отъ всичкитѣ езѣци по свѣта предпочитай бащина си и майчина си езѣкъ, що си най-напредъ въ говора си него чулъ и научилъ отъ тѣхъ, и въ който тѣ сж се отхранили: защото салтъ едно малко прѣзрение къмъ бащиния езѣкъ, счита се за голѣма не-благодарностъ и прѣзрѣние къмъ родителитѣ. . .“